

hibában szenved. A jogi hiba eredhet a nőnek természeténél fogva fennforgó akarati korlátozásában, rendszerint azonban a csábítás közönséges értelmének megfelelőleg, a férfinak a nő akaratát korlátozó cselekvésére, erőszakra, lelki kényszerre, vagy megtévesztésre (igy a házassági ígéretere) vezethető vissza. A megtévesztésnél tehát az a lényeges, hogy a férfi megtévesztő kijelentése okozati összefüggésben van-e a nő beleegyezésével. E tekintetben fontos a nőnek tapasztaltsága vagy tapasztalatlansága. A nő erkölcsi értéke csak annyiban jön tekintetbe, hogy a házassági ígélet nélkül is beleegyezett volna a viszony folytatásába? E lap hasábjain ismertettem egy kuriai ítéletet, mely a nő kártérítési keresetét elutasította, mert a magánjogi csábítás esetét nem látta fennforogni, mivel a nőnek a viszony megkezdése előtti viselkedéséből azt a következtetést vonta le, hogy a házassági ígélet nem gyakorolt befolyást a nő beleegyezésére, mert házassági ígélet nélkül is megtette volna azt, amit tett.

Íly módon értendő a Curianak az a kijelentése, hogy a nemi érintetlenség közömbös a csábítás megállapítása szempontjából. Maga a nemi érintetlenség hiánya semmi adatot nem szolgáltat abból az egyedül lényeges szempontból, hogy a házassági ígélet és a nőnek beleegyezése között van-e okozati összefüggés? Ha azonban alperes azt bizonyította volna, hogy felperes nő egy vagy több előbbi viszonya folyamán olyan viselkedést tanúsított, amelyből arra lehet következtetni, hogy a férfi házassági ígéletének nem volt döntő befolyása a felperes nő beleegyezésére, illetve a nemi viszony megkezdésére, akkor már csábítást nem lehetett volna megállapítani és a kártérítési kereset el lett volna utasítandó.

Ifj. dr. Szigeti László.

Magánjogi kényszer és büntetőjogi zsarolás. Felperes az alperessel házassági vagyoni viszonyai szabályozása céljából közjegyzői okiratba foglalt egyességet létesített. Felperes ennek a megállapodásnak érvényességét azon az alapon támadta meg, hogy azt a büntetőfeljelentéstől való félelmében és az alperes ama ígérete folytán fogadta el, hogy a büntetőfeljelentést elejti, ha az egyességet aláírja.

A Curia az akaratelhatározást korlátozó lelki kényszert nem látott fennforogni, mert felperes beismerte, hogy alperest testileg súlyosan bántalmazta, tehát alperesnek joga volt büntetőfeljelentést tenni, ennél fogva sem a jogos feljelentés, sem a feljelentésnek az egyesség aláírásától függővé tett visszavonása felperesre nézve kényszerhelyzetet nem létesíthetett, mert a büntetőfeljelentés okul szolgálhatott ugyan arra, hogy felperes a hátrányos következmények elhárítása céljából anyagi áldozatot hozzon, de ez saját jogtalan cselekményének folyománya volt. (Curia P. III. 6745/1926.)

A társadalmi fegyelem meglazulásának ellenszereként a büntetőbiróságok az utóbbi években sokkal érzékenyebben bírálták el a zsarolási eseteket. Zsarolást látnak fennforogni olyan esetben, ahol a hitelező a tartozás meg nem fizetésével egyttal csalást, sikkasztást vagy más vagyoni büncselekményt elkövető adóst a büntetőfeljelentés kilátásba helyezésével hiv fel tartozása megfizetésére vagy csőd kérésével fenyeget. Ezt a gya-

korlatot helytelennek tartom, mert amit az ügyvel összefüggőleg jogosan meg is tehetek, azt kilátásba is helyezhetem. Itt azonban csak arra az elentétre akarok rámutatni, ami a fenyegetés magánjogi gyakorlata és a büntetőbírói ítékezés között fennforog. Mert nyilvánvaló, hogy ha valaki egy súlyos testi sértés miatti feljelentéssel való fenyegetés útján bír rá valakit egy megállapodás aláírására, a zsarolás feltétlenül fennforog, mert a szerződési ügy és a büntetőfeljelentés alapja között nincs összefüggés, ugyanakkor polgári bíróság nem lát ebben a fenyegetésben olyan akaratkorlátozó körülményt, mely a megállapodást megtámadhatóvá tenné. Éppen abban van jelen esetben az erkölcstelenség; hogy, mint a Curia mondja, feltételezhető, hogy felperes vagyoni áldozatot hozott annak következtében, hogy egy más különálló bűncselekmény miatt alperes kezében volt.

Mindenesetre kívánatos a büntető és polgári bírói gyakorlat egyöntetűsége. Sz—i.

Gazdasági lehetetlenülés lakásbérletnél. Bérló a bérleti szerződés hatálytalanítását kérte gazdasági lehetetlenülés okából. A fellebbezési bíróság a keresetet elutasította. A Curia nem adott helyt a felülvizsgálati panasznak és a fellebbezési bíróság ítéletét helybenhagyta azzal az indokolással, hogy a lakások és üzlethelyiségek bérlete tekintetében a gazdasági válság egész tartama alatt állandó és ismételten kiadott kormányrendeletek nyilvánvaló célja az volt, hogy bérleti szerződésekből eredő jogokat és kötelezettségeket a változó gazdasági viszonyokba méltányosan beilleszkék. E rendeletek a bérek megállapítása és a felmondás korlátozása, majd a szabad forgalom fokozatos helyreállítása tekintetében már figyelembe veszik és jogilag méltányolják azt a joghatást, amelyet a változott gazdasági viszonyok a bérheadó és a bérló jogaira és kötelezettségeire gyakorolnak. (Curia P. VI. 2537/1927, szám.)

Ez az indokolás megfelel a gazdasági lehetetlenülés kifejelett jogi fogalmának. A gazdasági lehetetlenülés nem állandó, normális gazdasági életben alkalmazandó kötelelemmszüntetési ok, hanem csak a gazdasági életnek rendkívüli, társadalmi, politikai katasztrófák által előidézett, előre nem látható, általános hatású változásai esetén, mint a méltányosság Eltosító szelepe jöhet használatba. Másrészt az ilyen válságok éppen általános jellegűnek fogva bizonyos helyen és bizonyos fajta szerződésekre hasonló hatással vannak. Ha tehát törvény vagy rendelet már tekintettel ezekre a katasztrófális eseményekre a szerződő felek jogaira és köteleseire vonatkozólag bizonyos változtatásokat tesz, akkor ezzel az előreláthatatlan helyzet folytán bekövetkezett eltéréseket helyrebillentette és így a bírói gyakorlatnak nincs szüksége és joga ahhoz, hogy ezeket a körülményeket külön és másféle módon figyelembe vegye. Sz—i.

Az egyetemlegesség meglazítása. A Curia P. VII. 2029/1927. sz. határozata (Hiteljogi Döntvénytár 1928. évf. 1. sz.) kimondja, hogy az egyik váltóadós által biztosítékul letett összeg a váltó kifizetésének tekintendő, ha a letét oly megállapodás ellenében történik, hogy a váltóper a többi adós ellen folytattassék.

A Döntvénytár szerkesztője kritikái megjegyzést fűz a határozathoz, amelynek lényege az, hogy „a váltóbirtokos az egyetemlegesen kötelezett adósok közül bármelyik ellen járhat el, tehát ha azt teheti, joga van ahhoz is, hogy valamelyik

